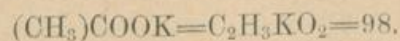

226. Kalium aceticum solutum.

Eczetsavas kálium oldat. Káliumacetát-oldat.

Végy: **Hígított eczetsavból**

háromszáz grammot **300**

adj hozzá apró részletekben

Tiszta szénsavas káliumból

hatvannyolcz grammot **68**

A szénsav teljes kiűzése végett forrald fel a folyadékot több ízben, megmért porcellán esésében; forralás közben semlegesítsd szénsavas káliummal, szűrd meg és szükség szerint vagy párologtasd be, vagy pedig hígítsd lepárolt vízzel, úgy hogy az egésznek a súlya

háromszáz gramm **300**

legyen.

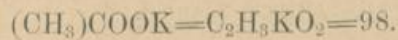
Semleges hatású, színtelen, átlátszó folyadék; faj-súlya 1.176—1.180. Három súlyrészében egy súlyrész eczetsavas kálium van.

Ferrichlorid-oldat sötét-vörösre fősti; fölösleges tömény borkósav-oldattal összerázva, fehér, kristályos csapadékot ad.

Kétannyi vízzel hígítva, se kénhydrogénvizzel, se kénammoniummal, se báryumchloriddal ne adjon csapadékot. Ezüstnitráttól legföljebb gyöngén tejesedjék meg.

226. Kalium aceticum solutum.

Acetas lixiviae.

Rp. **Acidi acetici diluti**

grammata tercenta **300**

Adde in parvis portionibus

Kalii carbonici depurati

grammata sexaginta octo **68**

Liquor ebulliat iteratis vicibus in patina porcellanea mensurata propter acidi carbonici perfectam expulsionem; sub ebullitione redde liquorem neutrum kalio carbonico, filtra et ut postulatur evapora, vel dilue aqua destillata, ut pondus totius sit

grammatum tercentorum **300**

Liquor reactionis neutrius, decolor, limpidus. Pondus specificum 1.176—1.180. In partibus tribus continet partem unam kalii acetici. Solutione ferri sesquichlorati induit colorem intense rubrum. Acido tartarico concentrato superabundante conquassatum, praecipitatum album crystallinum praebet. Partibus duabus aquae dilutum ne aqua hydrosulfurata, ne ammonio sulfurato neve baryo chlorato praecipitatum praebet. Nitrate argenti ad summum lene lactescat.

227. Kalium bromatum.

Brómkálium. Káliumbromid.

KBr=118·8.

Köbalakú, szintelen és szagtalan, csipős, sós ízű kristályokból áll; 2 súlyrész vízben, 200 súlyrész borszeszben oldható.

Vizes oldata kevés chlór vízzel és chloroformmal összerázva, az utóbbit vöröses-sárgára festi. Ha egy morzsa káliumbromidot vízzel szétdörzsölsz és platina drót végére téve láng felett óvatosan kiszáritod s aztán a láng alsó és külső részébe tartod, a lángot kezdetől fogva ibolyaszínűre füstí.

Ha fehér porcellánlemezen szétdörzsölöd és egy csepp hígított kénsavval megnedvesíted, nem szabad megsárgulnia. Nehány morzsája nedves vörös lakmuspapírra téve, ne kékítse meg azt meg azonnal. Ha 10⁰/_o-os oldatát néhány csepp ferrichloriddal és chloroformmal rázod össze, az utóbbit ne fösse ibolyaszínűre. Baryumchloriddal ne zavarosodjék meg.

1·19 gramm brómkáliumot oldj fel annyi lepárolt vízben, hogy az oldat 100 köbczentimeter legyen. Ha ezen oldat 20 köbczentimeterét néhány csepp salétromsavval és a ¹/₁₀ szabályos ezüstnitrát-oldatának 20 köbczentimeterével elegyíted, csapadék áll elő. Az enyhén megmelegített folyadék leszűrve se sósavtól, se ezüstnitráttól ne zavarodjék meg erősebben.

227. Kalium bromatum.

Kalii bromidum.

KBr = 118.8.

Crystalla cubica coloris et odoris expertia, saporis salini, pungentis; solvantur in partibus 2 aquae et 200 spiritus.

Solutio aquosa cum paucilla aqua chlorigeni et chloroformio conquassata, chloroformium e rubescente subflavum reddit. Granulum aliquod bromidi kalii aqua terendo et ad finem fili platinei super flammam caute siccando, et dein in flammae inferiori et exteriori parte tenendo, flamma iam ab initio colorem violaceum induit.

Supra lamina alba porcellanea tritum et gutta una acidi sulfurici diluti humectatum non flavescat. Granula aliquot ad chartam exploratoriam rubram posita, hanc non reddant illico caeruleam. Solutionem 10°/_o aliquot guttis ferri sesquichlorati soluti et chloroformii conquassando, chloroformium non reddat violaceum. Chlorido baryi non perturbetur.

Grammata 1.19 kalii bromati solve in aquae destillatae quantitate tanta, ut solutio centimetris cubicis 100 respondeat. Centimetra cubica 20 solutionis huius guttis aliquot acidi nitrici et centimetris cubicis 20 solutionis argenti nitrici decinormalis miscendo, praecipitatum oritur. Liquor lene calefactus, filtratus nec acido hydrochlorico nec argento nitrico fortius perturbetur.

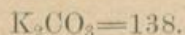
228. Kalium carbonicum crudum.

Nyers szénsavas kálium. Hamuzsir.

Fehér, száraz, szemcsés por; egyenlő mennyiségű vízben tökéletesen feloldódik s az oldat erősen alkalikus hatású. Legalább 90 százalék káliumcarbonát legyen benne, emélfogva 2·3 grammjából készült vizes oldat telítésére a forraláskor legalább 30 köbcentiméter lúgmérő folyadék kelljen. Az ebből elhasznált köbcentiméterek száma 3-mal szorozva, a százalékos mennyiséget adja.

229. Kalium carbonicum purum.

Tiszta szénsavas kálium. Káliumcarbonát. Borkősó.

Fehér, a levegőn megnedvesedő por; egyenlő mennyiségű vízben tisztán és átlátszóan oldódik. Oldata erősen lúgos hatású.

Hígított savakkal pezseg; platinadrót végén szintelen lángba tartva, a lángot ibolyaszínűre festi.

Öt százalékos oldata fölösleges ezüstnitráttal fehér csapadékot adjon s ez enyhe melegítéskor se sötétedjék meg erősen. Kevés ferrosulfáttal és ferrichloriddal felmelegítve és sósavval túltelítve, ne öltön kék színt. Ha a hígított kénsavval telített oldatot $\frac{1}{2}$ térfogat tömény kénsavval elegyíted és a kihülés után egy térfogat tömény vasvitrióloldatot rétegzel föléje, az érint-

228. Kalium carbonicum crudum.

Pulvis albus, siccus, granulosus, in aequali quantitate aquae plane solubilis, solutio est fortiter alkalina. Contineat ad minus 90% kalii carbonici, hinc inde ad saturationem solutionis aquosae e grammatibus 2·3 paratae tempore ebullitionis ad minus centimetra cubica 30 liquoris alkalimetrici requiruntur. Centimetrorum cubicorum applicatorum numerus multiplicatus quantitati percentuali respondet.

229. Kalium carbonicum purum.

Kalii carbonas purus. Carbonas lixivae purus.

Sal tartari.

$K_2CO_3=138.$

Sistit pulverem album, aëre humescentem, in aequali pondere aquae perfecte et limpide solubilem. Solutio est reactionis fortiter alkalinae.

Acidis dilutis effervescit, ad finem fili platinei in flammam decolorem immisum, hanc colore violaceo tingit.

Solutio 5% argento nitrico superabundante praecipitatum album praebet, quod etiam lene calefiendo colorem obscuriorem ne induat. Paucillo sulfate et sesquichlorate ferri calefactum et acido hydrochlorico supersaturatum colorem caeruleum ne induat. Solutio, acido sulfurico diluto saturata, cum $\frac{1}{2}$ voluminibus

kezés helyén ne keletkezzen barna gyűrű. A vizes oldat se kénammoniumtól, se fölösleges eczetsavtól és kénhydrogénviktól, se eczetsav- és chlórbarýumtól meg ne változzék. A salétromsavval túltelített oldat ezüstnitráttól legfölsőbb gyengén tejesedjék meg.

A kiizzított káliumcarbonát 2·3 grammjának, vízben feloldva és felforralva, a telítésére legalább 33 köbcentimeter szabályos lúgmérő folyadék kelljen.

Az utóbbiból elhasznált köbcentimeterek száma 3-mal szorozva megadja a százalékokat.

230. Kalium carbonicum solutum.

Káliumcarbonát-oldat.

Végy: **Tiszta káliumcarbonátból**
száztíz grammot **110**

Oldd fel

Lepárolt vízben *kétszáz grammban* **200**

Szürd meg és ha szükséges, higítsd lepárolt vízzel annyira, hogy fajsúlya 1·330—1·334 legyen.

Szintelen, átlátszó, lúgos hatású folyadék. Három súlyrészében egy súlyrész káliumcarbonát van.

231. Kalium chloricum.

Chlórsavas kálium. Káliumchlorát.

$KClO_3=122\cdot4$.

Lemez- vagy táblaalakú, az egyhajlású rendszerbe tartozó kristályokból áll. 16 súlyrész hideg és 3 súlyrész forró vízben oldható.

acidi sulfurici concentrati mixta, et post refrigerationem volumine uno solutionis ferri sulfurici superfusa, loco contactus zonam fuscam non praebeat. Solutio aquosa nec ammonio sulfurato, nec acido acetico superabundante, et aqua hydrosulfurata, nec acido acetico et baryo chlorato permutetur. Liquor acido nitrico saturatus, argento nitrico ad summum lene lactescat.

Grammata 2·3 kalii carbonici candefacti aqua soluta et ebullientia ad saturationem ad minus centimetra cubica 33 liquoris alkalimetrici normalis requirant. Huius centimetra cubica applicata ter multiplicata numero percenterum respondeat.

230. Kalium carbonicum solutum.

Rp. **Kalii carbonici puri**
grammata centum decem **110**

Solve in

Aquae destillatae *grammatibus ducentis* **200**

Filtra, et si necesse est, dilue aqua destillata ut fiat ponderis specifici 1·330—1·334. Liquor coloris expers, limpidus, alkalinus. Continet in partibus tribus partem unam kalii carbonici.

231. Kalium chloricum.

Kalii chloras.

$KClO_3=122\cdot4$.

Crystalla rhomboïdea lamellaria vel tabularia; in partibus 16 aquae frigidae, et 3 fervidae solubilia.

Vizes oldata, sósavval melegítve, chlórfejlődés következtében megsárgul: Platina-dróton hevitve, a lángot élénk ibolyaszínűre festi. Éghető anyagokkal dörzsölve, ütve vagy melegítve, igen veszélyes módon robban fel.

Vizes oldata ne változzék meg se kénhydrogén-viztől, se sóskasavas ammoniumtól, se ezüstnitráttól.

Egyes adagja legföljebb 0.50 gramm.

Napi adagja legföljebb 5.00 gramm.

† 232. Kalium hydrooxydatum.

Káliumhydroxid. Kálihydrát. Maró káli.

KOH=56.

A szénsavas káliumból előállított és rúdalakúra öntött készítmény sárgás-fehér színű; törése kristályos. A levegőn megnedvesedik; hatása igen erősen lúgos. Felényi vízben oldható.

Vizes oldata (1°/_o) tömény borkősav-oldattal erősen túltelítve és összerázva, fehér, kristályos csapadékot ad.

Két súlyrész vízben oldva és négy súlyrész borszeszszel elegyítve, igen csekély üledéket adjon. 0.56 grammja forró vízben oldva és 20 köbcentimeter ¹/₁₀ szabályos chlórbarýummal elegyítve, a leszűrés után káliumcarbonáttól erősen zavarodjék meg. 0.56 grammja vízben föloldva, a telítésre legalább 8 köbcentimeter normál sósavat szükségeljen. A sósav elhasznált köbcentimetreinek száma 10-zel szorozva, megadja a százalékos tartalmat.

Solutio aquosa acido hydrochlorico calefacta chlori nascentis causa flavescit. Filo platineo candefactum, flammam intense violaceam reddit. Materiis combustilibus tritum, percussum vel calefactum periculose detonat.

Solutio aquosa nec aqua hydrosulfurata, nec ammonio oxalico, nec argento nitrico permutetur.

Dosis maxima singula 0.50.

Dosis maxima pro die 5.00.

† 232. Kalium hydroxydatum.

Kalii hydroxydum. Kali causticum. Lapis causticus.

KOH=56.

Praeparatum e kalio carbonico paratum et in bacillos fusum est coloris e subflavo albi, fracturae crystallinae; aëre humescit, reactionis est maxime alkalinae. In aquae quantitate dimidia solvitur.

Solutio aquosa (1%) acido tartarico concentrato fortiter supersaturata et conquassata praecipitatum album crystallinum praebet.

Partes duae aqua solutae et quatuor partibus spiritus mixtae praecipitatum dent nonnisi exiguum.

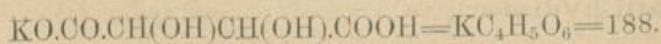
Grammata 0.56 in aqua fervida soluta et centimetris cubicis 20 baryi chlorati decinormalis mixta post filtrationem kalio carbonico fortiter perturbentur.

Grammata 0.56 aqua soluta ad saturationem ad minus centimetra cubica 8 acidi hydrochlorici nor-

Ha hígított kénsavval telítve, egyenlő térfogatú főmény kénsavval elegyíted és fölébe két térfogat telített vasvitriól-oldatot rétegezel, az érintő fölületen barna gyűrű ne keletkezzék. Vizes oldata néhány csepp ferrosulfát és ferrichlorid-oldattal összerázva és sósavval megsavanyítva, ne válják kék színűvé. Egy százalékos oldata salétromsavval túltelítve, se ezüstnitráttól, se báryumnitráttól ne zavarosodják meg, legalább ne azonnal és ne erősen.

233. Kalium hydrotartaricum.

Savanyú borkősavas kálium. Káliumhydrotartrát. Borkő.

Fehér, kristályos, savanykás ízű por; 192 súlyrész hideg és 20 súlyrész forró vízben oldható; alkoholban pedig nem oldható.

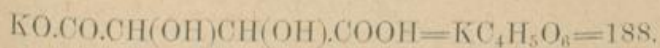
Káliumcarbonát-oldatban pezsegve oldódik föl; platina-lemezen hevítve megszenesedik, miközben égett cukor szagot áraszt. A maradék, ha platinadróton a lángba tartod, ezt szép ibolyaszínűre fősti.

Egy grammja elegendő ammoniában oldva oly folyadékot szolgáltatson, a mely 10—12 csepp ammonioxaláttól egy perc alatt nem zavarosodik meg. Egy grammja 20 gramm vízzel jól összerázva, a leszűrés után salétromsavtól és báryumnitráttól ne változzék meg, ezüstnitráttól pedig legföljebb gyöngén tejesed-

malis requirant. Numerus centimetrorum cubicorum applicatorum per 10 multiplicatus percentis contentis respondet. Acido sulfurico diluto saturata et volumine aequali acidi sulfurici concentrati mixta voluminibus duobus solutionis sulfatis ferri per strata junctis superficie contactus zona fusca non oriatur. Solutio aquosa cum aliquot guttis solutionis sulfatis ferri et ferri sesquichlorati conquassata et acido hydrochlorico acidulata caerulea non evadat. Solutio 1°/_o acido nitrico supersaturata ne nitrate argenti neve baryi illico et ad minus fortiter non perturbetur.

233. Kalium hydrotartaricum.

Kalii hydrotartaras. Kalium bitartaricum. Cremor tartari.

Pulvis albus crystallinus, acidulus, solubilis in partibus 192 aquae frigidae, 20 fervidae, sed non in alkohole.

In solutione kalii carbonici effervescendo solvitur; lamina platinea fervefactum carbonescit odorem caramelis spargens. Residuum filo platineo flammae immisum, hanc colore pulchre violaceo tingit.

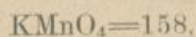
Gramma unum ammonia sufficiente solutum liquorem constituat, guttis 10—12 ammonii oxalati intra minutam unam non perturbatum. Gramma unum, grammatibus 20 aquae optime conquassatum post filtrationem per acidum nitricum et nitratem baryi non

jék meg. Az ammoniában oldott só kénammoniumtól meg ne változzék. Nátronlúgban oldva, melegen ne fejlesztessen ammoniát.

Ha a száraz borkőpor 1.88 grammját 30 köbcentiméter vízzel és néhány csepp semleges lakmuszoldattal felforralod, annak pontos semlegesítésére és feloldására éppen 10 köbcentiméter szabályos savmérő folyadék kelljen. A folyadék elhasznált köbcentimétereinek száma 10-zel szorozva, megadja a készítmény százalékos borkötartalmát.

† 234. Kalium hypermanganicum.

Felmangánsavas kálium. Káliumpermanganát.

Hasábalakú, sötétbarna, fémfényű kristályokból áll. Íze gyengén összehúzó. 15 súlyrész vízben kékes-vörös színűen oldódik.

Ezer súlyrész vízben oldva, a vizet szép ibolyaszínűre festi; az oldat semleges hatású; kénsavval meg-savanyítva ferrosulfát-oldattól — reductió következtében — színtelenné válik. Éghető anyagokkal összekeverve, a dörzsölés, ütés, vagy melegítés eldurantja.

Fél gramm káliumpermanganát 25 gramm vízzel és 2 gramm borszeszszel felforralva és megszűrve, színtelen oldatot adjon s ez ezüstnitráttól meg báryumnitráttól legföljebb tejessé válják; hígított kénsav.

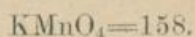
permutetur; argento nitrico autem ad summum lene lactescat.

Ammonia solutum, ammonium sulfuratum non permutet. Liquore natrii caustici solutum, calefactum ammoniam non emittat.

Grammata 1'88 kalii hydrotartarici pulverisati centimetris cubicis 30 aquae et aliquot guttis solutionis laccae neutralis coquendo, ad exactam neutralisationem et solutionem plane centimetra cubica 10 liquoris acidimetrici normalis requiruntur. Numerus centimetrorum cubicorum liquoris applicatorum 10-es multiplicatus respondet quantitati kalii hydrotartarici in praeparato contenti.

† 234. Kalium hypermanganicum.

Kalii permanganas. Kalium permanganicum.

Crystalla prismatica, atre fusca, nitoris metallici, saporis lene adstringentis, in partibus 15 aquae colore e caeruleo rubri solubilia.

In partibus 1000 aquae solutum aquam pulchre violaceam reddit; solutio est reactionis neutrius, acido sulfurico acidulata solutione sulfatis ferrosi — ope reductionis — decoloratur. Materiis combustibilibus mixtum, trituratione, percussione aut calefactione detonat.

Gramma semis kalii permanganici aquae partibus 25 et spiritus 2 ad ebullitionem coctum et filtra-

zinklemez, keményítő és jódkálium-oldat hozzáadásától pedig ne kéküljön meg.

Szerves anyagoktól és a fénytől óvd meg.

† 235. Kalium jodatum.

Káliumjodid. Jódkálium.

KJ=165·5.

Koczká alakú, fehér kristályokból áll. Ize csipős-sós, később kesernyés. Fajsúlya 2·9—3·0. $\frac{3}{4}$ -ed rész vízben és 12 súlyrész borszeszben oldható. A levegőn nem nedvesedik meg; kémhatása semleges.

Platinadróton hevítve, a lángot mindvégig élénk ibolyaszínűre fűsti.

Öt százalékos oldata egyenlő térfogatú mézsviztől alig észrevehetően tejesedjék meg. Oldata a kénhydrogénviztől meg ne változzék és igen hígított kén-savval megsavanyítva, keményítőoldattól meg ne kéküljön. Báriumchlorid-oldattól meg ne zavarosodjék. A jódkálium-oldatban, ha nátriumhydroxiddal, majd néhány csepp ferrosulfáttal és egy csepp ferrichloriddal elegyíted és végre sósavval tútelíted, nem szabad kék csapadéknak keletkezni, vagy megzöldülnie. Ha keményítő-oldattal kevert oldatát oly kémcsőbe öntöd, a melyben tiszta zinkből és hígított sósavból élénken fejlődik a hydrogégáz, a keveréknek nem szabad megkékülnie.

Ha 1·66 gramm jódkáliumot annyi lepárolt vízben oldasz föl, hogy az egész oldat 100 köbcentimeter

tum solutionem coloris expertem praebeat, quae nitrate argenti vel baryi ad summum lactescat; acido sulfurico diluto, lamina zinci, solutione amyli et kalii jodati additis autem caeruleum non evadat.

Substantiis organicis et luce remotum serva.

† 235. Kalium jodatum.

Kalii jodidum.

KJ=165.5.

Crystalla cubica alba, saporis acris salsi, dein amari. Pondus specificum 2.9—3.0. Solvuntur in aquae partibus $\frac{3}{4}$ et 12 spiritus, aëre non humescunt, reactionis sunt neutrius. Supra lamina platinea candefactum flammam usque ad finem violaceam reddit.

Solutio percentorum quinque, volumine aequali aquae calcis vix perceptibiliter lactescat. Solutio aqua hydrosulfurata non permutetur, et acido sulfurico diluto acidulata, solutione amyli non fiat caerulea. Solutione baryi chlorati non turbetur.

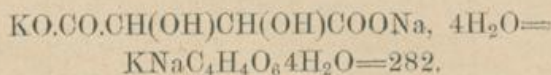
Natrio hydrooxydato dein aliquot guttis sulfatis ferri et ferri sesquichlorati gutta una mixta et acido hydrochlorico supersaturata praecipitatum caeruleum non praebeat nec colorem viridem induat. Solutionem cum solutione amyli mixtam, in tubum exploratorium, hydrogenium e zinco puro et acido hydrochlorico nascens continentem infundendo, miscella colorem caeruleum non induat.

Grammata 1.66 kalii jodati in tanta quantitate aquae destillatae solvendo, ut solutio tota centimetris

legyen, és ezen oldatból 20 köbcentimetert ugyanannyi $\frac{1}{10}$ szabályos ezüstnitráttal elegyítesz és néhány csepp salétromsavval megsavanyítod, sárgás folyadék keletkezik. A felmelegítés után erről leszűrt folyadék ne adjon csapadékot se ezüstnitráttal, se sósavval.

236. Kalium natrio-tartaricum.

Borkósavas kálium-nátrium. Kálium-nátrium tartrát. Seignette-só.

Hasábalakú, színtelen, átlátszó kristályokból áll. Fajsúlya 1.78. Egy súlyrésze 1.4 súlyrész vízben oldható; az oldat semleges hatású.

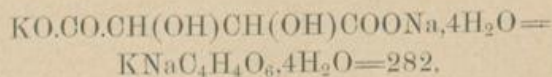
Tömény eczetsavval összerázva, kristályos csapadékot ad, a mely nátronlúgban könnyen oldható. Hevitve megszenesedik, égett cukor szagot árasztva. A maradék a lángot, platinadróton beletartva, sárgára festi; indigóoldaton át vörösnek látszik a láng.

A 10 százalékos oldat kénhidrogéntől ne változék és meg ne zavarosodjék se kénammoniumtól, se ammoniumoxaláttól. Kénhidrogénviz akkor se változtassa meg, ha az oldathoz előbb annyi sósavat adsz, hogy a sőt tökéletesen elbontsa. A salétromsavval megsavanyított oldat báryumnitráttól ne zavarosodjék meg; ezüstnitráttól legfőljebb megtejesednie szabad. Nátronlúggal, melegen, ammoniát ne fejlesszen.

cubicis 100 respondeat, dein centimetra cubica 20 solutionis huius aequali quantitate argenti nitrici decinormalis miscendo et aliquot guttis acidi nitrici acidulando, praecipitatum flavescens exoritur. Liquor ab hoc defiltratus, post calefactionem ne argento nitrico neve acido hydrochlorico praecipitatum praebat.

236. Kalium natrio-tartaricum.

Kalii natrii tartras. Sal seignetti.

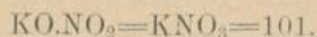
Crystalla prismatica, coloris expertia, diaphana. Pondus specificum 1.78. Pars una in parte 1.4 aquae solvitur, solutio est reactionis neutrius.

Acido acetico concentrato conquassatum, dat praecipitatum crystallinum in liquore natrii caustici faciliter solubile. Fervefactum carbonescit, odorem caramelis spargens. Residuum filo platineo in flammam immissum, hanc flavam reddit; flamma per solutionem indigo observata rubra apparet.

Solutio percentorum 10 hydrogenio sulfurato non permutetur, et nec ammonio sulfurato neque oxalato perturbetur. Aqua hydrosulfurata, addita prius acidi hydrochlorici tanta quantitate ut sal decomponatur, non permutetur. Solutio acido nitrico acidulata nitrate baryi non perturbetur, argento nitrico ad summum lactescere poterit. Calefacta liquore natrii caustici ammoniam non emittat.

237. Kalium nitricum.

**Salétromsavas kálium. Káliumnitrát.
Salétrom.**

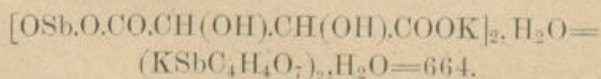
Hasábalakú, átlátszó kristályokból áll. Négy súlyrész hideg és 0.4 súlyrész forró vízben oldható. Fajsúlya 1.93.

Platinadróton a lángban megolvad és azt ibolyaszínűre festi. Vizes oldata tömény kénsavval és a kihülés után vasvitriol-oldattal elegyítve, feketés-barna színt ölt. Szénnel, vagy egyéb éghető anyagokkal hevítve, hevesen elég.

Vizes oldata semleges hatású legyen és ne változzék meg se kénhydrogéntől, se báryumnitráttól, se pedig ezüstnitrát-oldattól.

† 238. Kalium stibio-tartaricum.

**Borkősavas antimonyl-kálium. Hánytató
borkő.**

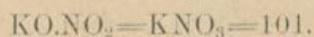

Fehér, kezdetben édeses, később undorító fémízű, kristályos por. 15 súlyrész hideg és 2 súlyrész forró vízben oldható; borszeszben nem.

Hevítve égett cukor szagot áraszt és megszenesedik. Vizes oldata savanyú hatású és mésvízzel

237. Kalium nitricum.

Kalii nitras. Nitrum depuratum.

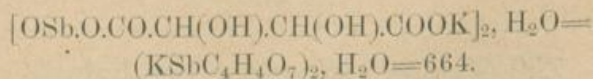
Crystalla prismatica diaphana, in partibus aquae frigidae 4, et fervidae 0.4 solubilia.

Pondus specificum 1.93. Supra filo platineo in flamma liquescit et hanc violaceam reddit. Solutio aquosa, acido sulfurico concentrato et post refrigerationem solutione sulfatis ferri mixta colorem nigro-bruneum induit. Carbone aut substantiis aliis combustilibus candefactum vehementer deflagrat.

Solutio aquosa sit reactionis neutrius, et hydrogenio sulfurato, nitrato baryi vel argenti non permutetur.

† **238. Kalium stibio-tartaricum.**

Kalii stibio-tartras. Tartarus emeticus. Tartarus stibiatus.

Pulvis crystallinus albus, initio saporis subdulcis, dein nauseosi, metallici, in partibus 15 aquae frigidae et 2 fervidae solubilis, sed non in spiritu.

Candefactum odorem caramelis spargit et carbonescit. Solutio aquosa est reactionis acidae: aqua cal-

fehér, sósavval megsavanyítva pedig, kénhydrogégázzal narancsszínű csapadékot ad. Az utóbbiról leszűrt folyadék néhány cseppje platinadróton beszárítva, a lángot ibolyaszínűre festi.

Fél gramm hánytató borkő 10 gramm hideg tömény sósavban oldva és két csepp frissen készült telített kénhydrogénvizzel elegyítve, 4 óra multán se sárga csapadékot ne adjon, se meg ne sárguljon. Ecetsavval megsavanyított vizes oldata ne változzék meg se ezüstnitráttól, se báryumnitráttól, se sósavas ammoniumtól, se pedig ferrocyanáliumtól.

Ha 3·32 grammot vízben 100 köbcentimeterre feloldasz és ezen oldat 10 köbcentimeteréhez 0·7 gramm ammoniumcarbonátot és 1—2 köbcentimeter keményítő-oldatot adsz, a $\frac{1}{10}$ szabályos jóoldatból 20 köbcentimeter legyen szükséges arra, hogy a folyadék maradandó kék színt öltjön. A szabályos oldat elhasznált köbcentimetreinek száma '5-el szorozva, megadja a százalékokat.

Egyes adagja legföljebb 0·15 gramm.

Napi adagja legföljebb 1·00 gramm.

† 239. Kalium sulfuratum pro balneo.

Fürdőhöz való kénkálium. Káli-kénmáj.

Végy: Kénvirágból	ötven grammot	50
Nyers szénsavas káliumból	száz grammot	100

cis album, acido hydrochlorico acidulatum gazo hydro-sulfurato autem aurantiacum dat praecipitatum. Lique-
ris ab hoc defiltrati guttae aliquot super filo platineo
siccatae flammam violaceam reddunt.

Gramma semis kalii stibio-tartarici solutum in
grammatibus decem acidi hydrochlorici concentrati
frigidi et guttis duabus aquae hydrosulfuratae satura-
tae recenter paratae, post horas quatuor nec praepi-
tatum flavum praebeat, nec flavescat. Solutio aquosa
acido acetico acidulata ne nitrate argenti, neve baryi,
nec ammonio oxalico, nec kalio ferrocyanato per-
mutetur.

Grammata 3·32 aqua ad centimetra cubica 100
solvendo, et centimetris cubicis 10 solutionis huius
grammata 0·7 ammonii carbonici et centimetra 1–2 solu-
tionis amyli addendo, centimetra cubica solutionis jodi
decinormalis 20 requiruntur, ut liquor colorem caeru-
leum permanentem induat. Centimetra cubica solutionis
decinormalis applicatae per 5 multiplicata, numero
percentorum respondeat.

Dosis maxima singula 0·15.

Dosis maxima pro die 1·00.

† 239. Kalium sulfuratum pro balneo.

Hepar sulfuris vulgare.

Rp. Florum sulfuris	
	<i>grammata quinquaginta</i> 50
Kalii carbonici crudi	<i>grammata centum</i> 100

Bensőleg összekeverve, befödött agyag- vagy vas-edényben gyöngé tűznél olvaszd mindaddig, míg a pezsgéstől felduzzadt tömeg csöndesen folyóvá válik és egy kivett próba kétannyi vízben maradék nélkül feloldódik. Azután öntsd ki az egészet egy mozsárba és mihelyt kihült, tedd el jól záró edénybe.

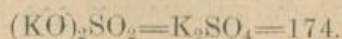
Barnássárga, májszínű, később zöldes-sárga színűvé váló, záptojás szagú, a levegőn megnedvesedő tömeg. Két rész vízben, igen csekély maradék hátrahagyásával, lúgos hatású, sárgás-zöld folyadékká oldódik.

Vizes oldata (5°/_o) hígított sósavtól bőségesen fejleszt kénhidrogént és megtejesedik. A néhány csepp salétromsavval felforralt folyadék, leszűrés után nátriumacetát és borkősav tömény oldatával összerázva, kristályos csapadékot ad.

Ha egy grammját, vízben oldva, 0.5 gramm kristályos réz-sulfát vizes oldatával elegyíted és sósavval megsavanyítod, még erősen kénhidrogén-szagú maradjon.

240. Kalium sulfuricum.

Kénsavas kálium. Káliumsulfát.

Tömör, hasábos kristályokból vagy kristályos kérgéből áll. A levegőn nem változik; kémhatása semleges. 10 súlyrész hideg és 4 súlyrész forró vízben oldható; borszeszben oldhatatlan.

Intime mixta liquefac igne leni in vase terreo aut ferreo tecto, donec massa ab effervescentia tumefacta lente liquida evadit, et pars tentata in aquae dupplici quantitate sine residuo solvitur. Dein effunde totum in mortarium et refrigeratum sepone in vas optime clausum.

Massa fusco-flava, coloris hepatis dein e viridescente flavi, odōris ovi putridi, aëre humescens.

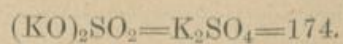
Solvitur in partibus duabus aquae, relicto residuo exiguo liquore reactionis alkalinae e subflavo viridi.

Solutio aquosa (5°/_o) acido hydrochlorico diluto gazum hydrosulfuratum abundanter emittit et lactescit. Liquor nonnullis guttis acidi nitrici coctus post filtrationem cum natrio acetico et solutione concentrata acidi tartarici conquassando praecipitatum crystallinum praebet.

Gramma 1 aqua solutum grammatibus 0·5 solutionis aquosae sulfatis cupri crystallisati miscendo et acido hydrochlorico acidulando, odorem hydrogenii sulfurati adhuc forte doleat.

240. Kalium sulfuricum.

Kalii sulfas. Arcanum duplicatum.

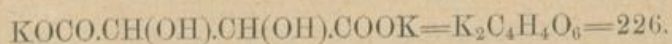
Crystalla aut crustae crystallinae compactae prismaticae, in aëre constantia, reactionis neutrius, in partibus 10 aquae frigidae et 4 fervidae solubilia, spiritu non solvuntur.

A lángot platinadróton belé tartva, ibolyaszínűre festi. Vizes oldata chlórbarýummal, sósavban oldhatatlan fehér csapadékot ad.

Öt százalékos vizes oldata ne változzék meg se kénhydrogéntól, se kénammoniumtól, se ezüstnitráttól, se pedig sósavas ammoniumtól. Ha az oldat két térfogatát egy térfogat tömény kénsavval elegyíted és a kihülés után két térfogat telített vasvitriol-oldatot rétegezel fölébe, az érintő fölületen ne keletkezzék barna gyűrű.

241. Kalium tartaricum.

Semleges borkösavas kálium. Káliumtartrát.

Tiszta fehér, kristályos por; egyenlő súlyrész hideg és felényi forró vízben oldható. Fajsúlya 1'955.

Hevitve égett ezukor szagot áraszt és megszene-sedik; a maradék a lángot, platinadróton belé tartva, ibolyaszínűre festi. Tömény vizes oldata eczetsav fölöslegével fehér, kristályos csapadékot ad s ez sósavban is és nátronlúg fölöslegében is tökéletesen oldható.

Öt százalékos vizes oldata semleges hatású legyen és ne változzék meg se ammoniumoxaláttól, se kénammoniumtól. Ha oldatát annyi hígított sósavval elegyíted, hogy a só tökéletesen elbomolják, a leváló borkőről leszűrt folyadék meg ne zavarosodjék se kénhydrogénvitztől, se chlórbarýumtól. Fölsöleges salétrom-

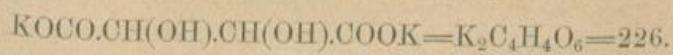
Filo platineo flammam violaceam reddunt. Solutio aquosa, baryo chlorato praecipitatum in acido hydrochlorico insolubile praebet.

Solutio 5°/_o nec hydrogenio sulfurato nec ammonio sulfurato, nec argento nitrico neque ammonio oxalico permutetur.

Volumina duo solutionis, volumine uno acidi sulfurici concentrati miscendo, et post refrigerationem volumina duo solutionis sulfatis ferri per strata superfundendo superficie contactus zona fusca non oriatur.

241. Kalium tartaricum.

Kalii tartras. Tartarus tartarizatus. Kalium tartaricum neutrum.

Pulvis albissimus, crystallinus, in aequali quantitate aquae frigidae, et dimidia fervidae solubilis. Ponderum specificum: 1.955.

Candefactum odorem caramelis spargit et carbonescit; residuum filo platineo in flammam immisum hanc violaceam reddit. Solutio aquosa concentrata superabundante acido acetico dat praecipitatum album crystallinum, in acido hydrochlorico et liquore superabundante natrii caustici plane solubile.

Solutio 5°/_o aquosa sit reactionis neutrius et nec ammonio oxalico nec sulfurato permutetur. Solutionem, tanta quantitate acidi hydrochlorici diluti miscendo, ut sal perfecte decomponatur, liquor a kalio hydro-

savval megsavanyított oldatának ezüstnitráttal legfőbb gyengén szabad megtejesednie. Nátriumhydroxyddal melegítve, ne fejlesszen ammoniát.

242. Kamala.

Rottlera tinctoria Roxburgh vagy mallotus philippensis Müller.
Keletindiában, Ausztrália és Chinában honos fa. Kutyatejfélek.

Gyántás, téglaszínű, íztelen és szagtalan **por,** mely a gyümölcsburkon előjövő, arról ledörzsölés által összegyűjtött mirigyekből áll.

A mirigyek gömbölydedek, buzogányszerű, balzsammal telt, központból szétsugárzó, csak görcső alatt látható hólyagocskákat tartalmaznak.

A közjük kevert apró szőröcskéktől tisztíttassanak meg. Előetve, hat százaléknál több hamut ne hagyjanak vissza.

243. Kamala depuratum.

Tisztított kamala.

Végy: **Árúbeli kamalát** *negyven grammot* **40**

Üvegmozsárban a legnagyobb vigyázattal, leggyöngébben s minden dörzsölés nélkül elegyítsd apránként hozzáadott

Lepárolt vízzel *elégséges mennyiséggel*
egyenletes tömegű híg péppé, melyet műszabály szerint iszapolj ki

tartarico praecipitato defiltratus ne aqua hydrosulfurata, neve baryo chlorato turbetur. Solutio acido nitrico superabundante acidulata, argento nitrico, ad summum lene lactescat. Natrio hydrooxydato calefactum ammoniam non emittat.

242. Kamala.

Rottlera tinctoria Roxburgh vel **mallotus philippensis** Müller, arbor Indiae orientalis, Australiae et Chinae. Euphorbiaceae.
R. Brown.

Pulvis subresinosus, colore laterum, odoris et saporis expers, ex glandulis indumentis fructuum insidentibus deterendo ab iis collectis constans.

Glandulae subglobosae vesiculas clavatas, balsamo repletas, radiate dispositas, nonnisi microscopii ope dignoscendas continent.

A pilis minutis stellatis immixtis purgentur.

Kamalae partes centum combustae cineris ne relinquunt plus quam partes sex.

243. Kamala depuratum.

Rp. **Kamala venalis** *grammata quadraginta* 40

Misce in mortario vitreo lenissime, sine omni trituratione, cum sensim addita:

Aquae destillatae *quantitate sufficienti*
in pulvem aequabilem tenacem, quam l. a. elutria

Lepárolt vízzel.

A könnyű kamalát szűrőn gyűjtsd össze s enyhe hőmérsékű helyen kiszáritva tartsd el.

A mintegy tiz grammnyi nehéz üledéket vedd el. Csakis „Kamala depuratum“ szolgáltatassék ki.

† 244. Kreosotum.

Kreosot. Bükkfakátrány-kreosot.

Olajszerű, sárgás színű, átlátszó folyadék; erős füstszaga és égető íze van. Kémhatása semleges; faj-súlya 1.03—1.08. A zérus pont alatt 20°-on még nem fagy meg; 205—220°-ok között átpárolog. Borszeszszel, aetherrel és széndisulfiddal átlátszó oldatokká elegyedik. Körülbelől 120 rész forró vízben oldódik; kihűléskor zavarossá lesz az oldat, végül olajos cseppek kiválása közben megtisztul.

A megtisztult vizes oldat igen kevés ferrichlorid-oldattól megzavarosodik, múlóan szürkés-zölddé vagy kékké válik, végül bágyadt sárgás színt ölt, miközben hasonló színű pölyhök válnak le.

Egy térfogata fél térfogat nátriumhydroxyd-oldattal (32°/_o) és fél térfogat vízzel elegyítve, átlátszó és meg nem sötétedő elegyet adjon; ez sok vízzel hígítva, ne válaszszon ki kátrányszerű tömeget. Egyenlő térfogatú collodiummal összerázva, ne kocsonyásodjék meg. Ha egy térfogat kreosotot 10 térfogat ammoniával összerázasz, a keverék megtisztulása után a kreosot térfogata legföljebb $\frac{1}{4}$ -ed részszel kevesbedjék meg.

Aqua destillata.

Kamala laevem collige in filtro et loco tepido exsiccatum serva.

Residuum grave, circiter grammatum decem, rejice. Expediatur solummodo »Kamala depuratum.«

† 244. **Kreosotum.**

Liquor oleaceus, subflavus, limpidus; odoris fortis fumi et saporis urentis. Reactionis est neutrius; pondus specificum: 1.03—1.08. Ad -20° adhuc non congelat; inter 205° — 220° destillat. Spiritu, aethere et carboneo sulfurato in solutiones pellucidas miscitur. Solvitur in circiter 120 partibus aquae fervidae; solutio refrigerando perturbatur, ad finem guttas oleaceas secernendo, limpida evadit.

Solutio aquosa depurata paucilla solutione ferri sesquichlorati perturbatur, colorem e griseo viridem vel caeruleum paulo post evanescentem, ad finem subflavum induit, quo tempore flocci coloris similis secedunt.

Volumen unum, volumine dimidio natrii hydroxydati (32%) et eadem quantitate aquae mixtum, mixturam praebet pellucidam non obscuram, quae plurima aqua diluta massam bituminosam non emittat. Aequali volumine collodii conquassatum gelatinosum non evadat. Volumen 1 kreosoti 10 voluminibus ammoniacae conquassando, post purificationem miscellae volumen kreosoti ad summum parte $\frac{1}{4}$ diminuatur.

Ovatosan tartsd!

Egyes adagja legföljebb 0.05 gramm.

Napi adagja legföljebb 0.20 gramm.

† 245. *Kusseinum crystallisatum.*

Kristályos kussein. (Kosin, koussin.)

Kénsárga, szagtalan és íztelen, rhombos, tűalakú kristályok, melyek hideg vagy meleg vízben alig, aetherben, benzolban, szénkénegben, chloroformban könnyen, borszeszben azonban csak csekély mérvben oldhatók, 142 C°-nál megolvadnak.

Tömény kénsavban sárga színnel, bomlás nélkül oldható, lehüléskor az oldatból újból kifejeződik, állás közben az oldat sötét-sárga, majd barnás és végül skarlát-vörös színű lesz. A skarlát-vörös szín melegítéskor azonnal előtűnik.

A kussein hidegen telített borszeszes oldata borszeszes vaschlorid-oldat hozzáadására rövid idő múlva állandóan vörösre festetik.

Egyes adagja legföljebb 1.00 gramm.

Napi adagja legföljebb 3.00 gramm.

246. *Kusso.*

Kusso-virágok.

Brayera anthelmintica Kunth, vagy hagenia abyssinica Willdenow. Abyssinia hegyein tenyésző fa. Rózsafélék.

Igen tömött, nagyon szétágazó, szőrös, sok virágú, virágzás ideje után gyűjtött női bugavirágzat. A virá-

Caute serva.

Dosis maxima singula: 0.05.

Dosis maxima pro die: 0.20.

† 245. Kusseinum crystallisatum.

Crystalla coloris sulfuris, odoris et saporis expertia rhomboidea, acubus similia, quae in aqua frigida vel fervida vix, in aethere, benzolo, alcohole sulfuris, chloroformio facile, in alcohole ex parte solvuntur, in temperatura 142° liquescunt.

Kusseinum crystallisatum in acido sulfurico concentrato colore flavo et sine decompositione solvitur, post refrigerationem ex solutione denuo crystallisatur. Solutio in aëre exposita colorem luteum, mox fuscum, postremo coccineum tollit. Color coccineus sub calefactione statim apparet.

Solutio kusseini alcoholica in frigore saturata addito solutione ferri sesquichlorati alcoholica cito colorem rubeum constantem induit.

Dosis maxima singula: 1.00.

Dosis maxima pro die: 3.00.

246. Kusso.

Brayera anthelmintica Kunth vel hagenia abyssinica Willdenow, arbor in Abyssiniae montibus indigena. Rosaceae Lindley.

Paniculae femineae (flores brayerae, flores kosso) densissimae, ramosissimae, villosae, multiflorae,

gok rövid-nyélczések, többé-kevésbé elvirágzottak, két-murvások. A külső kehelylengék négyen vagy öten vannak, hosszúdadok, körülbelől 1 centimeter hosszúak, hártvásak, reczések, vörhenyesek, hosszas tartás után inkább barnásak. Az alig 3 millimetryi belső kehelylengék a jóval kisebb, fehér, keskeny, lándzsa-alakú vagy. vonalas, könnyen lehulló szirmok felett összehajolnak. Izük nyákos, később csipős-kesernyész, összehúzó.

A vastagabb ágaktól tisztíttassék meg, s jól zárt, fénytől óvott edényekben tartassék.

A kusso-virágok a kereskedésben leginkább körülbelől 50 cent. hosszú, a cyperus articulatus széthasított szárával körülcavart, mintegy 120 gramm súlyú kötegekben jönnek elő.

† 247. Lactucarium (germanicum).

Saláta-nedv.

Mérges saláta, nálunk honos, Németországban a rajnamelléki porosz tartományokban tenyésztett növény. Összetett virágúak.

Levegőn megszáradt tejnedv; rendetlen idomú, kisebb-nagyobb, sárgás vagy vörhenyes-barna, belülről világos-sárga, homályos, törékeny, de porrá nehezen törhető, mákonyhoz hasonló szagú, csipőses-keserű ízű darabok. Semmiféle oldószerben teljesen nem oldhatók, forró vízzel leöntve meglágyulnak; a leszűrt zavaros oldat jóddal összerázva meg ne kéküljön.